

Martin Ostrowski von

**D.O.M. Favore, Serenissimi ac Potentissimi Electoris Domini Nostri
Clementissimi Voluntate. Martinus de Ostrowski, Philosophiae & Matheseos In
Electoralis Academia Halensi Professor Extraordinarius. Ad Orationem d. Ianuar.
hora in Auditorio Publico A. 1693. publicis Lectionibus praemittendam Omnes,
qui Laudibus Serenissimi Electoris, Domini nostri Clementissimi, nec non Musis
favent, invitat**

Halae: Salfeldius, [1693]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn788001744>

Druck Freier Zugang

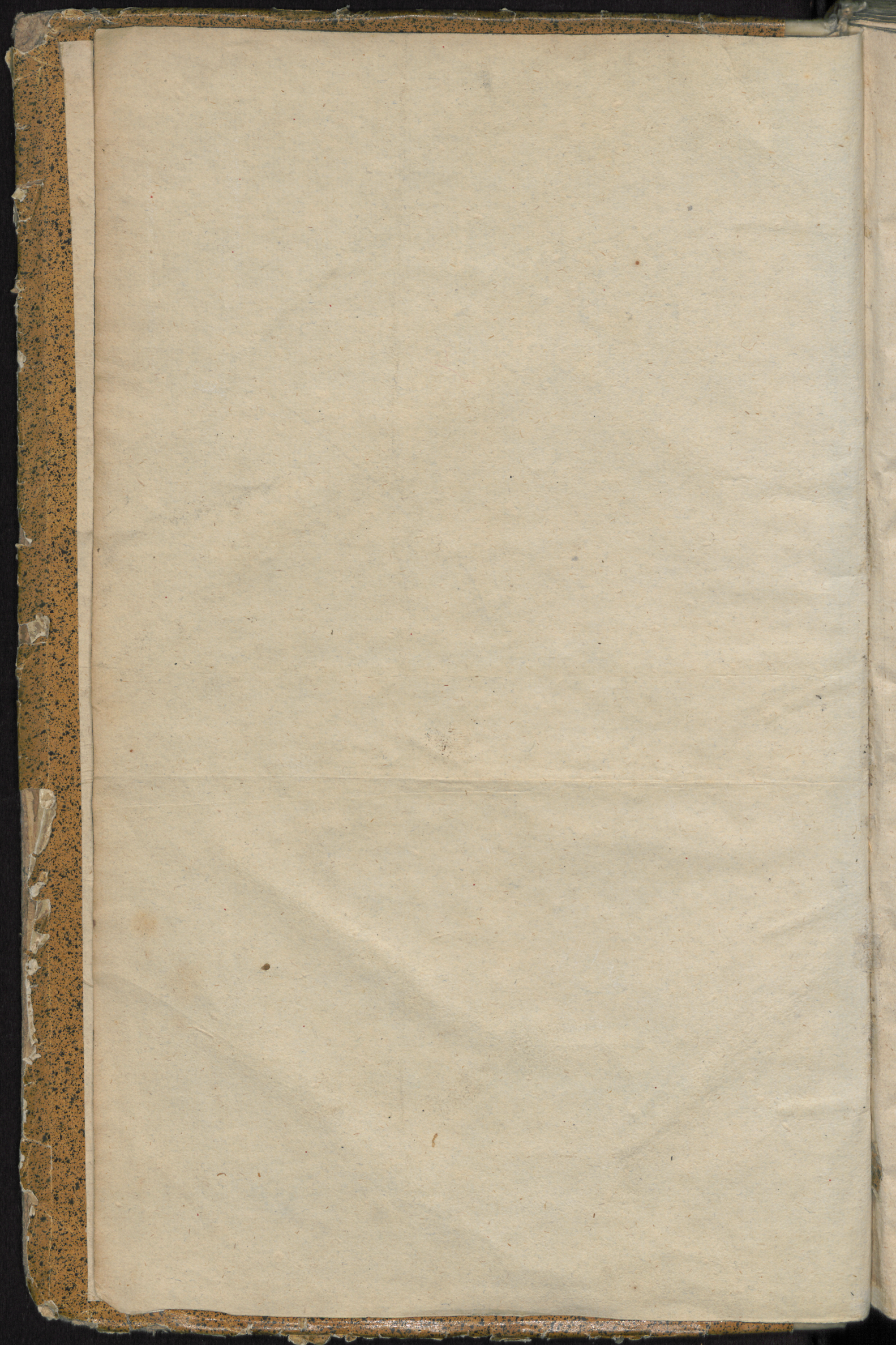

Zur Druck-
fertig

10
aufgegeben
Pi. ~~Druckfertig~~ gegeben

45
1-72
Ref-7538(1.) cum annexis.

4

D. O. M.

FAVORE,

SERENISSIMI ac POTENTISSIMI

ELECTORISDOMINI NOSTRI CLEMENTIS-
SIMI VOLUNTATE.

MARTINUS de OSTROWSKI,

Philosophiæ & Matheseos

In Electorali Academia Halensi

Professor Extraordinarius.

Ad

ORATIONEM

d. Januar. hora in Auditorio Publico A. 1693.

publicis Lectionibus

premittendam

Omnes, qui Laudibus Serenissimi ELECTO-

RIS, Domini nostri Clementissimi,

nec non Musis favent,

invitat.

HALÆ,

TYPIS CHRISTOPHORI SALTZDII, REGIMINIS ELECT. BRAND.

TYPOCR.

Alter jam decurrit annus, ex quo me publicè docendi munere per annos sedecim continuè producto, abdicaveram; haud unquam amplius, ut ego quidem rebar, relicta semel Auditoria permittasque aliis salutaturus Cathedras. Hoc in Voris meis erat, sed aliud in fatis, quæ biennium illud quod ego quieti destinabam, respirio assignaverant. Jam in arenam quâ excesseram, referre gradum, sepositaque, quibus bono publico contra ignorantiam & ignaviam, maximos animi humani hostes militabam, arma repetere jubeor. Accipio stationem, laboresque minimè novos subiturus, unicè adnitar; ne conceptam de me expectationem, spei non respondente eventu, corrumpam. Ut verò notum sit in qua potissimum scientiarum parte studia juventutis promoveri velim, illi quorum interest, sic habeant. Profecto *Philosophiam*, in omni quam admittit, latitudine, non ea solum, quæ Logicis Physicis, Metaphysicis ac Ethicis Aristoteles complexus est, sed & ea, quæ Vastissimum Mathematicarum Scientiarum Regnum continet relegendo. Ex Philosophis assumam Antonij le Grand Institutionem Philosophiæ, secundum Principia des Cartes, nova methodo adornatam; tanquam materiam eorum quæ disputabuntur: Peripateticorum argumenta, cum Cartesianis committam, ut utriusque Philosophiæ nota sint fundamenta, electuris sententias, quas magis probaverint: nam & amare ac velle sequi, & odisse ac fugere quæ non nôris, turpe & veritatis amatore indignum puto. Prædictum Auctorem interpretabor publicè a secunda pomeridiana in tertiam, Diebus Lunæ, Martis & Jovis. Collegiam Mathematicum singulis diebus instituam circiter bihorio, privatim: eâ methodo. Multorum annorum experientia me docuit Elementa Euclidis, solida quidem, sed incipientium stomacho dura & jejuna, principio, non alio eventu Adolescentibus proponi, quàm ut animum despondeant, & inconsulta desperatione aditus sibi ad scientiæ omnium pulcherrimæ utilissimæque præcludant. Aliam igitur ingrediar viam, quam feliciter successisse expertus fui, quamque non

non eminus, vel in transcurso spectavi, sed magistrali labore trivi,
plurimo sudore rigavi. Arithmetica primò absolvam, eà uni-
versalitate, quā & Algebrae interserviat. Mox ex scientiis Mathe-
maticis propè omnibus, magis practica, non proponam tantum
sed plane edocebo. Scientiæ verò ex quibus problemata ma-
gis facilia afferam, sunt hæc. *Trigonometria*, tam Mechanicè,
quàm usu tabularum sinuum & logarithmorum, altitudines
& longitudines etiam inaccessibleis metiri docebit. *Perspectiva*
Projectiones Scenographicas repræsentabit. *Astronomia*,
de sphaera & Astris deq; lucis per illa dispensatione magis facilia
afferet. *Gnomonica*, horaria faciliora delineabit. *Geographia*
Mappis ut vocant, non solum uti, sed & illas condere docebit.
Hydraulica fontes tam spectantium voluptati, quàm utilitati,
eriget. *Mechanica* Machinas ad ingentia pondera facili nego-
tio attollenda exponet. Ostendetur in praxi usus Proportiona-
torii Goldmanni, alias Circini proportionum, instrumenti præ-
stantissimi. Modus Tubos opticos componendi. Usus Astrola-
bii polaris ad resolvenda problemata Astronomica latissimè pa-
tentis. Usus paralellogrammi Scheineriani, aliorumque quæ oc-
currerint instrumentorum. Omittuntur hoc Collegio illæ sci-
entiæ, ex quibus nihil cum utilitate breviter delibari potest. Qua-
les sunt *Statica*, *Optica*, *Dioptrica*, *Catoptrica*, *Loxodromica*, *Al-
gebra*, *Architectura* tam Militaris, quàm civilis, *Kalendarium*.
Astrologiā verò, seu artem ex Astris futura divinandi, quàm Kep-
plerus Astronomiæ, sapientissimæ sed pauperrimæ matris, stul-
tam & audacissimam filiam vocat, à numero Artium Mathe-
matici politiores ferè omnes proscribunt. Hoc Collegium
ad summum in sex menses excurret, quo non aliud intendo,
quàm prægustum scientiarum Mathematicarum offerre, ac of-
fam spargere, cujus suavitate ad studii hujus labores strenuè per-
ferendos animare se Juventus queat. Qvod si aliquos profun-
dius progredi aut tempus non sinet, aut animus: suo & illi non
carebunt fructu; utpote qui totum Matheleos Regnum sint
perlustraturi, nec pauca hujus eruditi simulque amænissimi Or-
bis specimina, secum delaturi, imitatione eorum, qui Or-
bem novum Indias scilicet adeunt, non ut incolant, sed ut
pretiosiora quæque inde domum asportent. Hoc collegio fi-
nito, alterum aggrediar, in quo altius ex fundamentis omnia
resumam, & in ipsa penetralia istius scientiæ, quibus seqvi libu-
erit ducam. Ordiam ab Elementis Euclidis, sine quibus, solide
nihil sciri potest. Utar autem Ignario Gaston Pardies; quo
ne-

nemo hucusque felicius Euclidis prolixitatem contraxit, nemo clauiori methodo proposuit. mox *Trigonometriam* planam Theoricè & practice tradam. Sequetur *Geometria Practica* tanquam fructus laboris haectenus suscepti. Rursum ad *Elementa sphaerica Theodosii*, ac *Trigonometria sphaerica* arcana redeundum erit. His rite perceptis, liberum erit Mathematico nostro, Professoralijam curâ emancipato, ad quam libuerit scientiam Mathematicam, animum applicare, nihil enim occurret, quod non propriâ industriâ superare queat: nec Professore Amplius, sed amicis potissimum mortuis, Auctores probatos, & recentiores comprimis intelligo opus habebit. Illud monitum velim, si Cartesiana methodus placebit (placere autem omnino debet tanquam saeculo nostro concessum munus à Deo præcipuum) ad Algebram prius esse divertendum, uno alterove mente. Iuverit etiam, ante, *Logisticam Universalem* Aegidii de Gottigniez Professoris Romani inspicere, sequè in exemplis ab illo propositis exercere, quò facilius cum Cartesio succedat. *Conica* facilius ex interpretibus Cartesii, quam Apollonii prolixitate ediscuntur. Hoc quoque collegium non citius semestri absolvi potest. Apud Rerum Mathematicarum ignaros communis ferè error obtinuit, ex numero & curiositate instrumentorum, ferre de profectu possidentis iudicium, sane imperitè. Noverint Matheseos Candidati, si ante omnia præstans Ingenium, assiduum studium, cum paucis licet instrumentis afferant, se voti compotes fore. Habeant Circinum, Normam, quadrantem parvum in gradus, & graduum semisses divisum, addant, quibus plus æris, sphaeras, Cælestem saltem, Circinum proportionum, Astrolabium polare, Quadrantem, vel semicirculum Geometricum; reliqua alii tempori seponant. Habetis Generosi Juvenes quibus limitibus meum in re literaria obsequium, circumscribam, nisi forte essent, qui Collegium quoque Philologicum, seu styli postularent, nam expensis circumstantiis fortassis non negarem.

Conatus meos D. O. M. gloriæ, Serenissimi ELECTORIS Domini mei Clementissimi obsequio, Academiae hujus profectui Generosæ Juventutis usui, illius præsertim quæ non malit guttam fortunæ, quàm bonæ mentis cadum, Dedico.

Halæ Saxonum A. O. R. c. l. o. l. c. XCIII.

d. XV. Januar.

17. Apr. 1955

28. Mai 1956

D. O. M.

FAVORE,

SERENIS

ELE

DOMINI N

MARTIN

Philo

In Ele

Pro

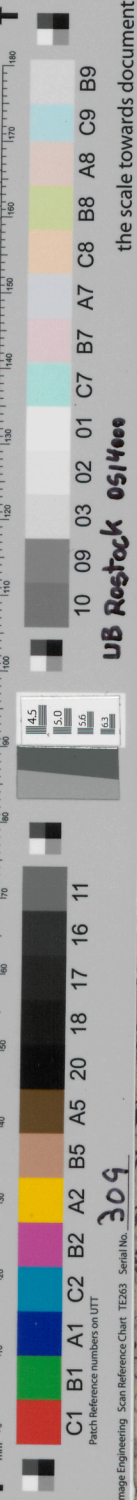
Januar. hora

pu

Omnes, qui La

RIS, D

TYPIS CHRISTOP

ac POTENTISSIMI

TORIS

RI CLEMENTIS

OLUNTATE.

de OSTROWSKI,

& Matheſeos

Academia Halenſi

extraordinarius.

Ad

TIONEM

in Auditorio Publico A. 1693.

Lectiōibus

mittendam

Sereniſſimi ELECTO:

noſtri Clementiſſimi,

Muſis favent,

ruitat.

ALÆ,

FELDII, REGIMINIS ELECT. BRAND.

YPOCR.